

(IZ)BR@NO v decembru

KNJIGE ZA ODRASLE:

• John Maxwell Coetzee: ŽIVLJENJA ŽIVALI, Lud Šerpa, 2007

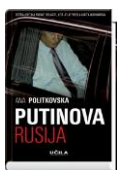
Nobelov nagrajenec za literaturo J.M. Coetzee v pričujočem delu tematizira vegetarijanstvo in naš odnos do živali nasploh. Pisateljico in neumorno zagovornico pravic živali E. Costello, povabijo kot gostujočo predavateljico na nek kolidž v bližini Bostona. Temo predavanj si lahko izbere sama in ta je: živali. Bolj kot argumenti za spremembo našega odnosa do živali, ki nam jih avtor predoči v dialogih in za katere bi lahko dejali, da so obče znani in priznani, navduši odlično orisana nezmožnost dialoga med jedci in ne jedci mesa. Omeniti velja, da je avtor sam vegetarijanec in dejaven član mednarodne organizacije za zaščito živali PETA. V lanskem letu je tako osebno pozval EU k prepovedi bikoborb. Brezbriznost, nepripravljenost za argumentirano debato - in to celo v akademskem okolju - je frustrirajoča. E. Costello neke uporabi primerjavo med koncentracijskimi taborišči in mesno industrijo, primerjava, ki osupne. In vendar se zdi, da prav odsotnost vsakršnega etičnega zadržka, samoumevnost početja, ki se ga ne zaznava kot zlo, ponudi vzporednice s stanjem duha, ki je dopuščalo koncentracijska taborišča. Morda nekoliko presenetljivo, a koncept H. Arendt o banalnosti zla se v tej problematiki izkaže za zelo uporabnega.

• Nejc Gazvoda: CAMERA OBSCURA, Založba Goga, 2006

Pomenljiv naslov romana je koristen tako za branje kot za razčlenbo prebranega, saj bralcu pred samim branjem pokaže koristno izhodišče: camera obscura je namreč prostor ali škatla z majhno odprtino, skozi katero se na zadnjo steno projicira obrnjena slika predmeta, ki je pred odprtino. Predhodnica fotoaparata torej. Bralcu je jasno, da tudi komuna, v kateri svoj prostor najdejo ubijalec lastnega očeta, homoseksualec, slikar s krvjo, hči posiljevalca, pobegli kaznjene in podobni, ne more doseči svojega cilja. Ko se ob koncu romana za trenutek zazdi, da jim je uspelo, se svet, ki so ga postavili na glavo v svoji cameri obscuri, ponovno postavi na noge na TV-ekranih, ki kažejo posledice dogajalnega vrhunca romana. Sistem se vzpostavi, izstop ni mogoč, četudi si čudak, individualist, slikar s krvjo. Roman dokumentira občutja mlade generacije in seveda dopušča tudi družbenokritično soočenje z današnjim časom, saj tematizira pasivnost mladine, preprečevanje individualnosti s strani nepopustljivega sistema, medijsko izpostavljenost in vpliv medijev. Z zanimivo zgodbo pritegne tudi manj zahtevne bralce.

• Ana Politkovska: PUTINOVA RUSIJA, Učila, 2007

Ruska novinarka Ana Politkovska je knjigo o Rusiji, kakršna je v času Putinovega predsedovanja, izdala v tujini, doma pa jo je tik pred vrati stanovanja čakal usoden strel. To ni presenetljivo, saj se na subjektiven način (kar ni presenetljivo, saj mednarodno priznana borka za človekove pravice o teh stvareh ne zmore pisati z novinarsko objektivnega stališča) loteva mnogih področij življenja v sodobni Rusiji – vojske, sodstva, gospodarstva, ekologije, borbe proti terorizmu, predvsem pa življenja navadnih državljanov, malih ljudi. Pri tem odkrito našteva imena, citira sodne spise, dokazuje skorumpiranost in grobo kršenje osnovnih človekovih pravic. Težko si je predstavljati takšno trpljenje ljudstva in takšnega odnosa ljudi na položajih. Morda, če bi šlo za opisovanje dogajanj davno nazaj v preteklosti, vendar Politkovska trdi, da se to dogaja danes (pa četudi je knjiga izšla pred tremi leti). Bolj kot kritika Putinovega režima pa prizadene javno mnenje, ki to dopušča in se vdaja fatalističnemu oboževanju svojega voditelja.

• Marguerite Yourcenar: Anna, soror..., Študentska založba, 2007

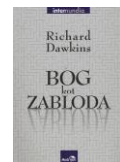
Zgodba *Anna, soror...* je Yourcenarjeva pisala skoraj vse življenje (60 let). Dokončno jo je izoblikovala v zadnjih letih svojega življenja (leta 1980), zasnovala pa jo je že v začetku dvajsetih let. Zgodba o Anni in Miguelu, bratu in sestri plemiškega rodu, ki se skušata ob koncu 16. stoletja, izteku renesanse in začetku baroka izogniti incestu. V vročini pokrajini južne Italije, ujeta med katoliško rigoroznost španske kolonialne oblasti in prisotnost antičnega duha, Miguel in Anna, brat in sestra, doživita ljubezen, ki je nemogoča in hkrati nujna, absolutna. Ostane jima njuno trepetanje, drhtenje, tesnoba - in seveda Miguelovo upanje, da Anna Biblije ne bo odprla na tisti "zaznamovani" strani, ki popisuje, kako je Amnon posilil svojo sestro Tamaro. V zgodbi pa se vsa zgodovinska doba, pravzaprav ves svet, zgosti v eno samo podobo - doživetje strasti.

• Reinhold Messner, Thomas Hüetlin: Življenje na skrajnih mejah, Učila, 2006

Pred nami se skozi intervju z Thomasom Hüetlinom riše podoba pustolovca, alpinista, politika in muzealca Reinholda Messnerja. Ta intervju se bere kot dober pustolovski roman, kjer glavni junak pripoveduje o svojih dogodivščinah, ko je vedno znova preizkušal meje lastne vzdržljivosti in hodil po robu življenja, da bi se paradokso, na mejah življenja počutil bolj živ. Spremljamo njegovo življenjsko pot od začetkov v Spodnji Tirolski, ko Messner z bratom osvaja bližnje vrhove, do prvih alpinističnih vzponov v Himalaji, prečenja Arktike ali puščave Gobi, sledi obdobje politične kariere in nazadnje posvečanje kulturni dediščini, postavljanju muzejev na planinsko tematiko v Dolomitih. Novinarju, ki vodi intervju, je uspelo s provokativnimi vprašanji kritično spremljati Messnerjeve pustolovščine, hkrati pa z dobrim vživljanjem v njegovo kožo predstaviti kompleksen značaj tega zanimivega človeka. Rezultat je psihološki portret Messnerja, kjer ga spoznavamo kot ambicioznega in odločnega, k (za povprečnega človeka) nemogočim ciljem naravnane človeka, enako priznanja kot ljubezni željnega človeka, senzibilnega ter konfliktnega hkrati. Zelo za ljubitelje planin, za ljubitelje potopisne in biografske literature.

• Richard Dawkins: BOG KOT ZABLODA, Modrijan, 2007

Priznani evlucijski biolog in razvpiti britanski ateist svojo tezo, da so religije izkrivljene in škodljive, prepričljivo utemeljuje. Pokaže na nevzdržnost verskih stališč o nastanku sveta, vesolja in življenja ter jih spretno ovrže. Sicer božjega obstoja ni mogoče dokončno ovrči, vendar znanstveno dokaže, da je verjetnost zanj zelo zelo majhna. Opozori na številne sociološke probleme in razgalja družbeno škodljive mehanizme, pa ne le fundamentalističnih tolmačenj religij (bojevitost in nestrpnost do drugih). Vse religije namreč bolj ali manj operejo možgane vernikov, zlasti otrok, od katerih zahtevajo nekritično sprejemanje takih ali drugačnih dogem. V duhovitem in klenem jeziku nas sooči z neprizanesljivim in strastnim zavračanjem religij vseh vrst. S čustvi nabita tema!

KNJIGE ZA OTROKE IN MLADINO:

• Julie Anne Peters: LUNA, Grlica, 2007

Roman je pripoved o fantu Liamu. Spoznamo ga v občutljivih najstniških letih skozi oči njegove sestre Regan. Liam čedalje huje trpi in čedalje težje igra vloge, v kateri ga vidijo drugi, to je v vlogi fanta. Resnično zaživi šele zvečer, ko se prikrade v sestrično sobo in se s pomočjo njenih oblačil in ličil preobrazi v čudovito dekle, kakršno si želi postati. Nadene si ime Luna, saj pravi, da je tak kot luna na nebu, njegov pravi jaz se razkrije le ponoči. Starša sta med seboj odtujena in živita vsak svojo zgodbo, težave so vajeni prikrivati in le Regan pomaga Liamu premagovati njegove stiske. Ko sprevidi, da ga skrivanje uničuje in da uničuje tudi sestrično življenje se izpove staršem, a oče ga ne sprejme. Kljub temu se Liam odloči, da bo sledil svojemu srcu in se poda na pot preobrazbe, iskanja identitete in sprejetosti. Roman je namenjen naistnikom in odraslim.

• Maureen Bayless: PLEŠI Z ŽIVLJENJEM, Miš, 2006

Sabie je živela s svojo mamo Moniko. Bila je še majhna, ko sta se starša ločila. Materi je največ pomenila svoboda, zato deklica nikoli ni hodila v šolo, se igrala s svojimi vrstniki, poznala doma... Monika jo je naučila dela in samostojnega preživljanja, v njej pa je vzgojila sovraštvo do socialnih delavcev in ustanov. Ko je bila Sabie stara štirinajst let, je zaradi bolezni umrla njena mama. Deklica je poiskala zatočišče v avtomobilski razbitini in se spoprijateljila z nemogočo starco. Po požaru jo vzame pod okrilje socialna služba. K sreči pa Sabie poskuša najti trdnejši smisel in zaplesati z življenjem. Na koncu se preseli k svojemu očetu in njegovi novi družini. Pretresljiva zgodba o osamljenosti, prijateljstvu, zorenju in odrešitvi, je bila nominirana za kanadsko nagrado Red Maple.

• Alice Hoffman: UROK, Grlica, 2007

Španija v začetku 16-ega stoletja. Šestnajstletno dekle Estrella odrašča v prepričanju, da živi v krščanski družini, vendar se kmalu po začetkih preganjanja Judov v njeni vasi izkaže, da njena družina živi krščanstvo samo na videz, da so v resnici še vedno judovske vere, ki jo izražajo tako, da na skrivaj še vedno berejo knjige, se ukvarjajo z medicino in tako pomagajo sovaščanom in se držijo nekaterih judovskih običajev. Njihova skrivnost pride na dan in tudi ona ter njeni družinski člani postanejo tarče inkvizicije. Najstniški roman z veliko sposobnostjo vživljanja v odraščajočo dušo, ki išče sebe, svoj smisel, svojo religioznost in svoj položaj v svetu, je napisan zelo pretanjeno, zelo lepo opisuje odnos preganjane deklice do njenih nekdanih prijateljev, do mučenih članov družine in trpeče babice, za katero prevzame skrb. Stela črnim dogodkom navkljub ohrani pozitiven odnos do ljudi in do življenja; do prijateljev, ki so se spreobrnili v preganjalce, goji zdravo mero odpuščanja. Prav zaradi tega je žalostna zgodba iz časa španske inkvizicije tako bogata in čudovita.

• Baron Baptiste: MOJ OČKA JE PRESTA, Damodar, 2007

Baronu Baptistu je z domiselno slikanico s šaljivim naslovom Moj očka je presta uspelo spretno integrirati nadvse koristne jogijske vaje v prijetno zgodbo o poklicih staršev. Ravno pravo ravnotežje ilustracij, besedila in slikovitih opisov jogijskih vaj ter položajev, je odlična formula, kako navdušiti otroke (in starše) za to starodavno telesno in duhovno vadbo, ki vzpodbuja tudi k globljemu in pravilnejšemu dihanju, povezuje starše z otroki ter seveda zagotavlja prožnost telesa in utrjenost mišic. Upam, da bo tudi ta knjiga kaj prispevala k premagovanju zadržkov konzervativnega dela slovenske družbe, ki je pogosto skeptičen do joga, njenega izvora ter filozofije – strah, skrbi in zadržki so namreč popolnoma odveč (joga »ne grize«).

MEDIOTEKA:

• POLARNI VLAK (THE POLAR EXPRESS) – DVD, JA-MI, 2005

Čarobno je biti mlad, nedolžen in naiven. Vse se nam zdi veliko bolj preprosto kot v resnici je. A z leti se ta magičnost porazgubi, pestijo nas mnoge, tako pomembne kot nepomembne, skrbi. Vse to je režiser Robert Zemeckis strnil v animiran film Polarni vlak. Za upodobitev prehoda v »odraslost« je izbral tipičen primer – Božička in dvom v njegov obstoj. Spremljamo zgodo mladega fanta, ki že niha med realnim svetom in tem, da bi vseeno rad verjel. Na božični večer se zgodi nekaj neverjetnega – pred njegovo hišo ustavi dolg vlak, ki kljub hrupu očitno ne zbudi nikogar drugega, le njega. Strojevodja mu pojasni, da ta vlak pelje na Severni tečaj, kjer bo imel čast spoznati Božička in se bodo njegovi dvomi končali. Rahlo obotavljajoč, fantič vendarle vstopi in dogodivščine se začnejo. Pridobi si dva nova prijatelja, ves čas si zatiska ušesa pred pametnjakoviškim fantičom in spozna duha, ki biva na vlaku in rešuje ljudi. Pot jim otežujejo neizprosni led, več sto jelenov in še mnogo drugih ovir. A nenazadnje se jim uspe prebiti do trga, kjer se tre palčkov, Božičkovih pomočnikov, in vsi nestrpno pričakujejo Njegov prihod. Vse otroke so dvomi že zapustili, zopet verjamejo in preveva jih navdušenje. Le fantič, katerega ves čas spremljamo, še vedno ni čisto prepričan, dokler Božiček ne stopi predenj. Takrat tudi on verjame. Božiček vsakemu od otrok da nasvet, kako naprej in izbere tudi nekoga, ki bo prejel prvo darilo. Izbranec pa je ... Pripoved je tekoča, ravno prav napeta in zabavna. Prijeten ogled za celotno družino, da tudi starši ponovno občutijo, kako je biti otrok in kako je pomembno, da verjameš.